

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยผ่านกระบวนการวิจัย 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่มีต่อการใช้คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 5) เปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีระดับความรับผิดชอบ สูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีสมมติฐานของการวิจัย 5 ข้อ ดังนี้ 1) คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีมาตรฐานตามเกณฑ์ของดัชนีประสิทธิผล 2) พฤติกรรมการร่วมมือของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระ

การเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 5) พฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีระดับความรับผิดชอบต่างกัน เมื่อเรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์เครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 274 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังยาง (วังยางวิทยานุกุล) จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดย ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง จำนวน 8 สัปดาห์ รวม 40 ชั่วโมง ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียน เมื่อดำเนินการครบ 40 ชั่วโมง แล้วทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม และแบ่งกลุ่มนักเรียนด้วยแบบวัดความรับผิดชอบ แล้วนำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) สถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent

Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณร่วมทางเดียว (One-way MANCOVA)
 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว (One-way ANCOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของ คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าเท่ากับ 0.59 ผลที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.71, 0.53 และ 0.52 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ .50 ขึ้นไป
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมความร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่มีความรับผิดชอบแตกต่างกัน หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การพัฒนาคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสามารถนำเสนอสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของ คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.71, 0.53 และ 0.52 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป ผลที่ปรากฏนี้ย่อมเกิดจากการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้นจนได้ คู่มือเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทแวดล้อมของผู้เรียน อีกทั้งคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและถูกต้อง คือได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา ศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ศึกษาวิธีการสร้างคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ดีศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ แล้วนำมาวิเคราะห์บูรณาการเข้าด้วยกันจนได้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย 4 - 6 คน คณะความสามารถทางการเรียน เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเองในทุกขั้นตอน นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่มีความเป็นปรัญญ์ ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียน

เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน ช่วยเหลือกันปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ขึ้นภายในกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์พูดคุยปรึกษาหารือเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนาน และเนื่องจากมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน จึงส่งผลให้เกิดเกิดพฤติกรรมความร่วมมือกันระหว่างเรียน มีการวิเคราะห์ ปรึกษาหารือ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยระวี อนุสรณ์ (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนและโจทย์ปัญหาเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .70 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป วันนิดา เทียนเจษฎา (2556, หน้า 140) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ .54 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เดือนฉาย จงสมชัย (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ .71 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และจันทร์หา ศรีมุกดา (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาคณิตศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ .67 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. พฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้ การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นคู่มือการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทั้งทางด้านเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ส่งผลให้คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการขั้นตอนใน การจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา โดยมี ครูผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ ขั้นตอน วิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ก่อนจัดกิจกรรม วางแผนและกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน และเนื่องจากคู่มือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีรูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยแต่ละผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน ในแต่ละ กลุ่มจะมีสมาชิกที่ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน แต่ละกลุ่มมีการมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้รับผิดชอบเพื่อให้ สามารถดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด และเพื่อประสบความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหา หรือมีสมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจ สมาชิกที่เหลือต้องเข้ามาให้ความ ช่วยเหลือ และร่วมกันแก้ปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และมีปฏิสัมพันธ์กัน ภายในกลุ่ม ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม ระหว่างผู้เรียน กับผู้เรียนด้วยกันนั้นจะส่งผลดีต่อผู้เรียนที่เรียนอ่อนแต่ไม่กล้าซักถามครูผู้สอน เมื่อไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย เนื่องจากการซักถาม ปรีक्षा และเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน นั้นย่อมมีบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนาน เกิดความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติกิจกรรม มากกว่าการแข่งขัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ แบบร่วมมือสามารถพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นวฉวี ไพเรืองโสม (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานคณิตศาสตร์ ที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) ร่วมกับการจัด การเรียนรู้แบบโครงงาน

คณิตศาสตร์ ที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบ โครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนด้านความสามารถในการคิด แก้โจทย์ปัญหาเมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนที่วัดด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.29 และ 32.43 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจาก ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือผู้วิจัยได้ชี้แจง และสร้างข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งเป็นรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ตลอดจนความสามารถทางการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิด ความร่วมมือกันในการทำงาน มีเป้าหมาย มีการปรึกษาหารือ วางแผน ดำเนินกิจกรรม แก้ปัญหา ตัดสินใจ และกล้าแสดงออก ตลอดจนประสบความสำเร็จร่วมกัน มีการปฏิบัติ กิจกรรมในลักษณะของการทำโครงงานคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ ผึกคิด และเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน เกิดทักษะและกระบวนการกลุ่ม ทักษะด้านความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา ส่งผลให้ความสามารถในการคิดแก้ โจทย์ปัญหาของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกร กลยณี (2556, หน้า 205) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับ กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับ กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจันทร์ดา ศรีมุกดา (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาคณิตศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกันมาเรียนรู้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นให้ร่วมกันคิดวางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และลดความสามารถในการเรียนรู้ ประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนเก่ง ปานกลาง และต่ำ เนื่องจากนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนเก่ง จะช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มที่ไม่ค่อยเข้าใจ และเรียนไม่ทันสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถช่วยกันปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย จนกระทั่งประสบความสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้มีบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกันเกิดขึ้นภายในกลุ่ม นอกจากคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ยังมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะของการปฏิบัติโครงงานคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ให้คิดเป็น ทำเป็น เกิดความรู้ความเข้าใจจากการลงมือปฏิบัติ และผู้วิจัยยังคอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดและมีการเสริมแรงโดยการยกย่อง และให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจ เรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนาน และสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้

ความสามารถทางการเรียน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกร กลยนิษฐ์ (2556, หน้า 206) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจันทร์ศรีมุกดา (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาคณิตศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. พฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความรับผิดชอบสูง ปานกลาง และต่ำ มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความรับผิดชอบต่างกัน เมื่อเรียนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า

5.1 นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีพฤติกรรมความร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลาง และต่ำ และนักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางมีพฤติกรรมความร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ

5.2 นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลาง และต่ำ และนักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางมีความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ

5.3 นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลาง และต่ำ และนักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และศึกษาวิธีการสร้างคู่มือจากเอกสาร ตำรา แล้วนำมาดัดแปลงสร้างคู่มือให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ชี้แนะและกำหนดปัญหา กิจกรรมขั้นนี้ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์และกระตุ้นให้นักเรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือช่วยให้นักเรียนมีความต้องการใคร่เรียนใคร่รู้ จากนั้นครูผู้สอนทำการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียนรู้ แล้วให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยลดความสามารถทางการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ชี้แนะจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยแนะนำให้นักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนในการทำโครงงาน ซึ่งทำให้ผู้เรียนกำหนดแนวทางในการดำเนินงานแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ตรงจุดมุ่งหมาย ขั้นที่ 3 ชี้แนะวางแผน ให้นักเรียนวางแผนแก้ปัญหาซึ่งเป็นการดำเนินงานเป็นกลุ่ม แล้วเสนอผลการดำเนินงานให้ผู้สอนพิจารณา ให้คำแนะนำช่วยเหลือและข้อเสนอแนะในการวางแผนโครงงานแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียน นักเรียนเขียนโครงงานแก้โจทย์ปัญหาตามหัวข้อ ซึ่งมีหัวข้อคือ ชื่อโครงงาน หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เจ้าของโครงงาน ที่ปรึกษาโครงงาน แหล่งความรู้ สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ วิธีดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ ผลที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นที่ 4 ชี้แนะทักษะ/ลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติหรือแก้โจทย์ปัญหาตามแผนการที่กำหนดไว้ โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษา คอยสังเกต ติดตาม แนะนำให้นักเรียนรู้จักสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินการ มีการประชุมอภิปรายปรึกษาหารือกัน โดยผู้สอนจะเข้าไปเกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็น ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ความคิด ความรู้ในการวางแผนและตัดสินใจทำด้วยตนเอง ขั้นที่ 5 ชี้แนะประเมินระหว่างปฏิบัติงาน ผู้สอนแนะนำให้นักเรียนรู้จักประเมินผลก่อนดำเนินการ

ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ คือรู้จักพิจารณาว่าก่อนที่จะดำเนินการมีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไรที่ระหว่างดำเนินการตามโครงการนั้น เมื่อดำเนินการแล้วนักเรียนมีความคิดอย่างไร มีความพึงพอใจหรือไม่ ผลการดำเนินการตามโครงการผู้เรียนได้ความรู้อะไร ได้ประโยชน์อย่างไร และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงงานได้อย่างดีขึ้นหรือเอาความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร โดยผู้เรียนประเมินโครงการของตนเองหรือเพื่อนร่วมประเมิน จากนั้นผู้สอนจึงประเมินผลโครงการตามแบบประเมิน และ ชั้นที่ 6 ชั้นสรุปรายงานผล และเสนอผลงาน เมื่อผู้เรียนทำงานตามแผนและเก็บข้อมูลแล้วต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานเพื่อนำเสนอผลงาน ฝึกให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก เน้นให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้แสดงความสามารถของตนเองได้ตามศักยภาพ โดยเน้นการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรม ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ วางแผน ปรัชญาหรือให้สามารถช่วยกันแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อให้ประสบความสำเร็จร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูง เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องปฏิบัติจริง ฝึกคิด วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีพฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามลำดับ แล้วยังสามารถช่วยอธิบายให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางและต่ำ ให้มีพฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นไปด้วย

สำหรับความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาที่พบว่า นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูง มีความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางและต่ำ และนักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลางมีความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักเรียนที่มีระดับความรับผิดชอบสูงนั้น เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมในลักษณะที่มีการกระตุ้นความคิดจากการทำกิจกรรมในลักษณะของโครงการ ได้ลงมือค้นคว้า คิดวิเคราะห์ ปรัชญาหรือ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจ ตลอดจนการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนที่มีระดับความรับผิดชอบสูงมีความสามารถในการคิดแก้

โจทย์ปัญหาสูง ทำให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนที่ครูผู้สอนคณิตศาสตร์จะนำคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ ครูต้องศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน คำถามและคำแนะนำให้ชัดเจน โดยเฉพาะรูปแบบการเขียนเค้าโครงแบบโครงงาน การเขียนรายงานโครงงานและการนำเสนอ ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนได้เข้าใจก่อนที่จะได้รับการเรียนรู้เพราะถ้านักเรียนไม่เข้าใจ อาจส่งผลให้ การเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ

1.2 การนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม กับระดับและความรู้ของนักเรียน และควรจัดกิจกรรมปูพื้นฐานให้กับนักเรียนก่อน ในกรณีที่เห็นว่าความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนยังไม่เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม

1.3 ผลการวิจัยนี้ พบว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงนั้นมี เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการพัฒนาในด้านพฤติกรรมการร่วมมือ ความสามารถในการคิดแก้โจทย์ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น และแตกต่างกับนักเรียนที่มีความรับผิดชอบปานกลาง และต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงควรหากิจกรรมหรือวิธีการที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.4 ครูผู้สอนสามารถพิจารณาโจทย์ปัญหา หรือสถานการณ์ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน สภาพของท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมของนักเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยนี้ แม้จะพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่ยังไม่อาจสรุปได้ว่าการทำพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ จึงอาจทำการวิจัยในระยะติดตามผลต่อไปได้

2.2 ควรนำคู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบอื่นๆ เช่น รูปแบบ ที เอ ไอ (TAI) รูปแบบจี ไอ (G.I.) รูปแบบ 4 MAT รูปแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆ และด้านทักษะการคิดแบบอื่น เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ เป็นต้น

2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น

2.4 ควรมีการวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาตัวแปรจัดประเภทอื่นๆ เช่น แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวล ความสามารถทางการเรียน ความสามารถเผชิญปัญหา และเผชิญภาวะวิกฤติ (Adversity Quotient : AQ) ความฉลาดทางอารมณ์ ที่ส่งผลต่อการคิดขั้นสูง เป็นต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้เพิ่มเติม ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้น